

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-11-18

Socialdepartementet

Socialförsäkringsenheten

PROMEMORIA OM VISSA FRÅGOR OM VÅRDNADSBIDRAG M.M.

Förord

Denna promemoria har tagits fram av en arbetsgrupp som inrättats inom socialförsäkringsenheten på Socialdepartementet. Arbetsgruppen har haft till uppgift att utarbeta förslag på författningsstöd för en hantering av informationsutbyte mellan den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag å den ena sidan, och Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna å den andra. Arbetsgruppen har även fått i uppdrag att lämna förslag om sekretesskydd för ärenden om vårdnadsbidrag samt statistikinsamling av uppgifter om vårdnadsbidrag för att kunna följa upp vårdnadsbidragsreformen. Vidare har arbetsgruppen lämnat författningsstöd för Försäkringskassan att återkräva vårdnadsbidrag när det lämnas som familjeförmån i enlighet med rådets förordning (EEG) 1408/71.

Stockholm den 18 november 2008

Tony Malmborg
Departementsråd

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund.....	4
2.	Författningsförslag.....	6
2.1	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.....	9
2.4	Förslag till förordning om uppgiftsskyldighet enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.....	11
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration	12
3.	Vissa frågor om kommunalt vårdnadsbidrag.....	13
3.1	Informationsöverföring från Försäkringskassan till nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag.....	13
3.2	Informationsöverföring med direktåtkomst mellan Försäkringskassan och den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag	18
3.3	Informationsöverföring från arbetslöshetskassorna till nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag	23
3.4	Informationsöverföring mellan kommunala nämnder om uppgift om introduktionsersättning	25
3.5	Sekretess i ärenden om vårdnadsbidrag	26
3.6	Statistikinsamling rörande vårdnadsbidrag.....	28
3.7	Återkrav av vårdnadsbidrag när det lämnats som familjeförmån enligt förordning 1408/71	29
4.	Konsekvenser.....	31
4.1	Konsekvenser för administrationen.....	31
4.2	Ekonomiska konsekvenser	32
4.3	Konsekvenser för miljön.....	33
5.	Författningskommentar.....	33
5.1	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)...	33
5.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag	34
5.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.....	35

1. Bakgrund

Regeringen har i prop. 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform*, gjort utfästelser om att återkomma till riksdagen i frågor om sekretesskydd för ärenden om vårdnadsbidrag, statistikinsamling av uppgifter om vårdnadsbidrag samt informationsöverföring från Försäkringskassan respektive arbetslöshetskassorna till de kommuner som har infört vårdnadsbidrag.

Regeringen gjorde i ovan nämnda proposition bedömningen att kunna återkomma i ovanstående frågor så att bestämmelser skulle kunna införas till den 1 januari 2009. Denna bedömning grundade sig på att, i fråga om utlämnande av uppgifter om arbetslöshetsersättning och en rad olika socialförsäkringsförmåner, kompletteringar kunde ske i befintliga förordningar som i dag reglerar uppgiftslämnande till socialnämnder.¹ Kompletteringar kunde då ha skett så att även den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag kunde få tillgång till samma uppgifter som gäller för socialnämnd.

Under våren 2008 har emellertid regeringen lämnat förslag på lagändringar som möjliggör ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan olika myndigheter, se prop. 2007/08:160 *Utökat elektroniskt informationsutbyte*. Förslagen syftar till att minska felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, öka effektiviteten vid myndigheterna samt förbättra servicen i förhållande till enskilda. Det föreslås att informationsutbytet huvudsakligen ska ske genom s.k. direktåtkomst. Sådan åtkomst kräver mer omfattande författningsreglering och beredning än tidigare förväntat. De förslag som lämnas i denna promemoria beräknas därför kunna träda i kraft först från och med den 1 juli 2009.

Det finns som framgått av propositionen om informationsutbyte, i dag ett fungerande elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och landets socialnämnder. Den s.k. KOMINFO-rutinen används i handläggningen av ärenden om ekonomiskt bistånd och fungerar på ett relativt manuellt sätt genom att frågefiler och svarsfiler utbyts mellan socialnämnderna och Försäkringskassan. KOMINFO-rutinen är emellertid byggd i gammal stordatamiljö som det enligt Försäkringskassan finns anledning att förnya. Försäkringskassan planerar därför att ersätta KOMINFO-rutinen med en ny online-lösning som medger en direktåtkomst vid informationsutbyte med andra myndigheter och instanser. Detta stämmer också väl överens med de förslag som regeringen lämnat i ovan nämnda propositionen 2007/08:160. En arbetsgrupp på Socialdepartementet har fått i uppdrag att lämna förslag på författningsstöd för en hantering av informationsutbyte mellan den

¹ Se bl.a. förordning (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan att lämna uppgifter till andra myndigheter

kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag å den ena sidan, och Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna å den andra. Arbetsgruppen har även fått i uppdrag att lämna förslag på sekretesskydd för ärenden om vårdnadsbidrag samt statistikinsamling av uppgifter om vårdnadsbidrag för att kunna följa upp vårdnadsbidragsreformen.

I denna promemoria lämnas härmed förslag på författningsstöd för sådan hantering. Grundprinciperna för förslagen om informationsöverföring överensstämmer helt med den systematik som regeringen föreslog i proposition 2007/08:160 *Utökat elektroniskt informationsutbyte*.

Vidare lämnas i denna promemoria förslag på författningsstöd för Försäkringskassan att återkräva felaktigt utbetalt vårdnadsbidrag när detta har lämnats som familjeförmån i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. I sådana fall är Försäkringskassan samordnande myndighet och den som då utbetalar vårdnadsbidraget.

2. Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att det i sekretesslagen (1980:100) ska införas en ny paragraf, 7 kap. 53 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

53 §

Sekretess gäller i ärenden om vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

dels att 11 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 15–17 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Om någon genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet, eller på annan sätt har orsakat att vårdnadsbidrag betalats ut obehörigen eller med för högt belopp får kommunen återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket har tagit emot vårdnadsbidrag obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta får kommunen återkräva vad som har betalats ut för mycket.

När Försäkeringskassan har betalat ut vårdnadsbidrag med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen får Försäkeringskassan i stället återkräva vad som har betalats ut för mycket.

15 §

Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag har rätt att ta del av uppgifter om sådana ersättningar åt enskild hos Försäkeringskassan och arbetslöshetskassorna som anges i 5 § första stycket 1 och 3–8 respektive 5 § första stycket 2. Om det finns skäl för det ska Försäkeringskassan och arbetslöshetskassorna på eget initiativ lämna sådana uppgifter till nämnden.

Regeringen meddelar ytterligare före-

skrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut enligt första stycket.

16 §

Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag har rätt att ta del av uppgift hos kommunen om ersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar betalas ut till enskild, som har ett ärende hos nämnden.

17 §

Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag ska lämna ut personuppgifter till Statistiska centralbyrån i enlighet med vad regeringen närmare bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

dels att 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 20 b §, av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2007/08:160

Föreslagen lydelse

8 §

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § får också behandlas av Försäkringskassan för tillhandahållande av information som behövs

1. som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd åt enskilda i den verksamhet som bedrivs av Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna,

2. för samordning av tjänstepensioner i den verksamhet som bedrivs av Statens pensionsverk och det för kommunerna och landstingen gemensamma organet för administration av personalpensioner,

3. för handläggning av ärenden hos Statens pensionsverk där regler om statens tjänstegrupp-livförsäkring ska tillämpas, *eller*

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna.

3. för handläggning av ärenden hos Statens pensionsverk där regler om statens tjänstegrupplivförsäkring ska tillämpas,

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna, *eller*

5. som underlag för beslut om och kontroll av vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten får även behandla personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § för att tillhandahålla information utanför den egna myndigheten på grund av

1. sådan bestämmelse om skyldighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter som avses i 14 kap. 1 § andra meningen sekretesslagen (1980:100),

2. sådant medgivande att lämna ut uppgifter som följer av särskilda bestämmelser i lag eller förordning,

3. sådan skyldighet att lämna ut uppgifter som följer av gemenskapsrätten inom Europeiska unionen, eller

4. åtaganden i samarbetet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i avtal om social trygghet eller utgivande av sjukvårdsförmåner som Sverige ingått med andra stater.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 b §

Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag får ha direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen i den utsträckning det behövs för ändamål som anges i 8 § första stycket 5. En sådan nämnd får ha direktåtkomst först sedan Försäkringskassan har försäkrat sig om att handläggare hos nämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter direktåtkomst enligt första stycket får omfatta.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

2.4 Förslag till förordning om uppgiftsskyldighet enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna förordning innehåller föreskrifter om vilka uppgifter som Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna ska lämna till den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag enligt 15 § lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

2 § En nämnd har, i ärende om vårdnadsbidrag, rätt att hos Försäkringskassan ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en anmälan eller ansökan om en sådan ersättning som anges i 5 § första stycket 1 eller 3–8 lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag har lämnats in,
3. vilken ersättning som har beviljats,
4. under vilken tidsperiod en ersättning utges eller har utgetts, och
5. datum för utbetalning.

Om det finns skäl för det ska Försäkringskassan på eget initiativ lämna uppgifter som avses i första stycket till nämnden.

3 § En nämnd har rätt att hos en arbetslöshetskassa ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en ansökan om utbetalning av arbetslöshetsersättning har lämnats in,
3. att arbetslöshetsersättning har betalats ut eller ska betalas ut,
4. vilken tidsperiod utbetalning enligt 3 avser, och
5. datum för utbetalning av arbetslöshetsersättning.

Om det finns skäl för det ska en arbetslöshetskassa på eget initiativ lämna uppgifter som avses i första stycket till nämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2009.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det i förordningen ska införas en ny paragraf, 3 c §, av följande lydelse.

2 § Utöver de fall som anges i 14 § första stycket lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration får för de ändamål som avses i det stycket och med beaktande av de begränsningar som anges i samma stycke samt i 10 och 11 §§ samma lag, i socialförsäkringsdatabasen behandlas uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende och sådana uppgifter i en handling, som upprättats i ett ärende, som är nödvändiga för ärendets handläggning samt uppgifter om

1. kön

41. den registrerade i register hos sådana organ i andra stater som har att handlägga ärenden om social trygghet i enlighet med EG-rättsliga regler,

42. *(ny punkt kommer att införas här. Regeringsbeslut finns dock inte ännu)*, och

43. att den registrerade får vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

3 c § En nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag får under de förutsättningar som anges i 20 b § första stycket lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration ha direktåtkomst till sådana personuppgifter i socialförsäkringsdatabasen som Försäkringskassan enligt förordningen (2009:000) om uppgiftsskyldighet enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag ska lämna ut till nämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2009.

3. *Vissa frågor om kommunalt vårdnadsbidrag*

3.1 Informationsöverföring från Försäkringskassan till nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag

Förslag: Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag har rätt att ta del av uppgifter om sådana ersättningar åt enskild som anges i 5 § första stycket 1 eller 3–8 hos Försäkringskassan. Om det finns skäl för det ska Försäkringskassan på eget initiativ lämna sådana uppgifter till nämnden.

Bedömning: I en ny förordning om uppgiftsskyldighet enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag, bör införas en bestämmelse om att den nämnd som beslutar om vårdnadsbidrag har rätt att hos Försäkringskassan ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en anmälan eller ansökan om en sådan ersättning som anges i 5 § första stycket 1 eller 3–8 lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag har lämnats in,
3. vilken ersättning som har beviljats,
4. under vilken tidsperiod en ersättning lämnas eller har lämnats, och
5. datum för utbetalning.

Bakgrund

Regeringen har ansett att vissa avgränsningar bör göras i rätten till vårdnadsbidraget i förhållande till samhällets olika trygghetssystem, (se prop. 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform, avsnitt 4.6). Vårdnadsbidrag kan därmed inte kombineras med en rad olika ekonomiska stöd som lämnas av Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. Utgångspunkten har varit att främja arbetslinjen och undvika inlåsnings effekter för dem som helt eller delvis uppbär ersättning grundad på föräldraskap, ålder, arbetsförmåga eller arbetslöshet. Bedömningen har gjorts dels utifrån vilken rätt ett hushåll har till plats i den offentligt finansierade förskoleverksamheten, dels utifrån syftet att undvika att människor som redan står långt ifrån arbetsmarknaden inte ska hamna ännu längre bort, d.v.s. att det uppstår inlåsnings effekter.

Regeringen har gjort bedömningen att om de begränsningar som identifierats endast skulle avse individen och inte omfatta dennes make eller sambo skulle det bli enkelt att kringgå regleringen genom att den i hushållet som uppbär en inkomst som inte är förenlig med ett vårdnadsbidrag, i stället överlåter åt sin partner att ansöka om bidraget. Regeringens ambition om att utforma ett vårdnadsbidrag som motverkar inlås-

ningseffekter och tillmötesgår arbetslinjen skulle då motverkas. Vårdnadsbidrag får därför inte lämnas till en vårdnadshavare som för samma kalendermånad eller del därav uppbär ersättningar från något av de ersättningssystem som finns listade i 5 § lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag. Inte heller får vårdnadsbidraget lämnas till en vårdnadshavare vars make eller sambo för samma kalendermånad eller del därav uppbär någon av dessa ersättningar. Detta gäller för vårdnadshavare som bor tillsammans med sin make. Ersättningarna är:

1. föräldrapenning med anledning av ett barns födelse enligt 4 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
3. aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
4. sjukpenning eller rehabiliteringspenning enligt lagen om allmän försäkring efter det att sådan ersättning har lämnats för en tid av 365 dagar,
5. sjukpenning under eller omedelbart efter en period varunder arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring har lämnats,
6. sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen om allmän försäkring,
7. ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension eller lagen (1998:702) om garantipension,
8. äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, samt
9. ersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar.

Ovanstående innebär att de som är sammanboende är ”solidariskt ansvariga” för varandra även om de inte är gifta eller har gemensamma barn. Denna hushållsdefinition liknar den som används av kommunerna när avgiften till förskoleverksamheten ska fastställas enligt förordningen (2001:160) om statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskoleverksamhet och skolbarnomsorg samt den som används i lagen (1993:737) om bostadsbidrag.

Flera remissinstanser som lämnat synpunkter på förslaget om vårdnadsbidrag (Ds 2007:52) har framfört farhågor om att inskränkningarna i rätten till vårdnadsbidrag medför en ökad administration och kontroll för kommunerna. Möjligheten för en enskild att uppbära vårdnadsbidrag är beroende av olika villkor som en kommun måste kunna kontrollera. Regeringen har uttalat i prop. 2007/08:91, avsnitt 8.1, att regeringen är medveten om att inskränkningarna i rätten till vårdnadsbidrag innebär en ökad administration och kontrollarbete för kommunerna. Regeringen gjorde dock då bedömningen att kommunerna skulle få bättre möjligheter att göra erforderliga kontroller efter det att nya förslag om detta har lagts fram. Det är självfallet angeläget att kommunerna får

förutsättningar att genomföra erforderliga kontroller, men regeringen framhöll också att även på den enskilde vilar ett ansvar för att lämna korrekta uppgifter i ansökan om vårdnadsbidrag. Den enskilde har t.ex. en skyldighet att anmäla till kommunen om förutsättningarna för vårdnadsbidraget har ändrats (jfr 10 § lagen om kommunalt vårdnadsbidrag).

Skälen för förslaget och bedömningen

Möjligheterna för en enskild att uppbära vårdnadsbidrag är som framgått ovan beroende av flera olika villkor som en kommun kan behöva kontrollera. Det finns olika möjligheter för kommunerna att genomföra sådan kontroll.

Regeringen har i prop. 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform*, gjort utfästelser om att återkomma till riksdagen i fråga om bl.a. informationsöverföring från Försäkringskassan till de kommuner som har infört vårdnadsbidrag. Regeringen gjorde i nämnda proposition bedömningen att kunna återkomma i ovanstående frågor så att bestämmelser skulle kunna införas till den 1 januari 2009. Denna bedömning grundade sig på att, i fråga om utlämnande av uppgifter om bl.a. olika socialförsäkringsförmåner, kompletteringar kunde ske i befintliga förordningar som i dag reglerar uppgiftslämnande till socialnämnder.² Kompletteringar kunde då ha skett så att även den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag kunde få tillgång till samma uppgifter som gäller för socialnämnd.

Under våren 2008 har emellertid regeringen lämnat förslag på lagändringar som möjliggör ett utökat elektroniskt informationsutbyte mellan olika myndigheter, se prop. 2007/08:160 *Utökat elektroniskt informationsutbyte*. Förslagen syftar till att minska felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, öka effektiviteten vid myndigheterna samt förbättra servicen i förhållande till enskilda. Det föreslås att informationsutbytet huvudsakligen ska ske genom s.k. direktåtkomst. Arbetsgruppen har uppmärksammat att en sådan åtkomst kräver en mer omfattande författningsreglering och en mer omfattande beredning än tidigare förväntat. Ett ikraftträdande från och med den 1 januari 2009 har därför inte varit möjligt.

Det finns som framgått av propositionen om informationsutbyte, i dag ett elektroniskt informationsutbyte mellan Försäkringskassan och landets socialnämnder. Nämnderna har tillgång till den s.k. KOMINFO-rutinen i handläggning av ärenden om ekonomiskt bistånd. Informa-

² Se bl.a. förordning (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan att lämna uppgifter till andra myndigheter

tionsutbytet fungerar på så sätt att den aktuella kommunen skickar en frågefil till Försäkringskassan. Försäkringskassan återsänder därefter en svarsfil med de uppgifter som den aktuella kommunen har efterfrågat. Fråge- och svarsfiler överförs via Internet. Informationsutbytet innebär i praktiken att handläggare vid nämnderna via sin dator kan beställa uppgifter om en person från Försäkringskassan. Sedan den 1 januari 2005 lämnar Försäkringskassan uppgifter via KOMINFO-rutinen kostnadsfritt.³

KOMINFO-rutinen är emellertid byggd i gammal stordatamiljö som det enligt Försäkringskassan finns anledning att förnya. Försäkringskassan planerar därför att KOMINFO-rutinen kommer att ersättas av en ny online-lösning som kan medge direktåtkomst vid informationsutbyte med andra myndigheter och instanser. Detta stämmer väl överens med de förslag som regeringen lämnat i den nämnda propositionen om informationsutbyte.

Uppgifter om enskilda som i dag förmedlas via KOMINFO-rutinen och som senare kommer hanteras i den nya online-lösningen, hämtas ur olika register hos Försäkringskassan avseende ett stort antal förmåner. Där-ibland finns bl.a. flertalet av de förmåner som har betydelse för enskilds möjlighet att beviljas vårdnadsbidrag (jfr 5 § i lagen om kommunalt vårdnadsbidrag). För att underlätta kommunernas handläggning av vårdnadsbidragsärenden anser arbetsgruppen därför att även den kommunala nämnd som ansvarar för handläggning av vårdnadsbidrag bör ges åtkomst åt den information som behövs för handläggning och bedömning av rätten till vårdnadsbidrag.

Den nämnd som beslutar om vårdnadsbidrag bedöms ha behov att ta del av följande uppgifter om enskilda hos Försäkringskassan:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en anmälan eller ansökan om en sådan ersättning som anges i 5 § första stycket 1 eller 3–8 lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag har lämnats in,
3. vilken ersättning som har beviljats,
4. under vilken tidsperiod en ersättning lämnas eller har lämnats, och
5. datum för utbetalning.

Utlämnande på eget initiativ

För att syftena med informationsutbyte, dvs. snabbare handläggning hos den mottagande myndigheten samt att åstadkomma en effektiv

³ Se mer om hur rutinen fungerar i SOU 2007:45, Utökat elektroniskt informationsutbyte, s. 331 ff samt på Försäkringskassans hemsida www.fk.se/omfk/kominfo.

kontrollfunktion, ska kunna uppnås bör det vara möjligt för den utlämnande myndigheten att på eget initiativ lämna t.ex. uppdaterade uppgifter utan att den mottagande myndigheten ska behöva be om det. Bestämmelserna om kommunernas rätt att ta del av vissa angivna typer av uppgifter bör därför kompletteras med bestämmelser om en skyldighet för Försäkringskassan att på eget initiativ lämna de angivna uppgifterna till kommunerna när det finns skäl till det.

Det bör under ett pågående ärende vara möjligt för Försäkringskassan att skicka uppdaterad information till mottagaren utan att en ny begäran ska ha framställts. t.ex. kan det gälla om en förändring har skett i ett aktuellt ärende om informationsöverföring och Försäkringskassan har anledning att anta att denna förändring har betydelse för kommunen. Att den utlämnande myndigheten på eget initiativ får möjlighet att lämna uppgifter syftar även till att på ett effektivt sätt kontrollera att inte dubbla utbetalningar eller andra felaktiga utbetalningar sker. Endast de konkreta uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kan dock lämnas ut utan att en sekretessprövning sker.

En förutsättning för att uppgiftsskyldighet ska föreligga är att Försäkringskassan har kännedom om sådana omständigheter som gör att myndigheten har grund för att anse att det föreligger skäl att lämna uppgifter. Det kan t.ex. finnas skäl att lämna sådana uppgifter när det framkommer ny information i ett ärende där den nämnd som handlägger vårdnadsbidrag tidigare har begärt att få ta del av uppgifter.

Att uppgifter ska lämnas även på eget initiativ från Försäkringskassan till kommunen skulle i och för sig kunna innebära en risk att onödiga information kommer att skickas mellan dem. Information ska givetvis endast överföras när det har betydelse för kommunen i ett ärende avseende vårdnadsbidrag. Ett rutinmässigt uppgiftslämnande föregås av en ursprunglig begäran om att få ut uppgifter av ett visst slag. I samband med en sådan begäran kan Försäkringskassan ta ställning till vilket slag av uppgifter som ska lämnas ut. Någon ytterligare begäran ska inte behöva framställas för att uppgifter ska kunna lämnas ut i det enskilda fallet.

När det gäller elektroniska överföringar finns det en begränsning genom bestämmelsen i 9 § personuppgiftslagen (1998:204). Där föreskrivs bl.a. att inte fler personuppgifter får behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen, att personuppgifter som behandlas ska vara riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella samt att de personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålet med behandlingen.

Mot denna bakgrund och då regeringen kan meddela närmare föreskrifter om vilka konkreta uppgifter som ska lämnas ut, anser arbetsgruppen att tillräckliga åtgärder vidtagits för att onödig överskottsinformation inte ska överföras.

Om de rättsliga förutsättningarna finns väljer myndigheten metod för utlämnande

I propositionen om informationsutbyte framfördes synpunkten från några remissinstanser att det klart bör uttalas huruvida en uttrycklig reglering om rätt till direktåtkomst ger mottagaren möjlighet att även välja andra sätt för åtkomst till uppgifter i elektronisk form. Regeringen har i nämnda proposition gjort bedömningen att för det fall uppgiftslämnandet är författningsreglerat och förutsatt att ett elektroniskt uppgiftslämnande är möjligt enligt den särlagstiftning som gäller för behandling av personuppgifter i en viss verksamhet, är det – vilket följer av de sekretessbrytande bestämmelserna – upp till myndigheten att avgöra mediet för utlämnande. I de fall då direktåtkomst är tillåten är det alltså även tillåtet att utlämna uppgifter exempelvis i skriftlig form. Den begränsningen ska dock givetvis gälla att myndigheternas tillgång till informationen om enskilda begränsas till vad som är nödvändigt för att de ska kunna utföra sina uppgifter. Även om myndigheterna, under angivna förutsättningar, formellt kan välja om uppgifterna ska lämnas ut manuellt eller elektroniskt, t.ex. genom direktåtkomst, måste det förutsättas att myndigheterna väljer det mest effektiva sättet för informationsöverföring. Det är således inte bara vid direktåtkomst som den utlämnande myndigheten kan välja metod för utlämnande.

3.2 Informationsöverföring med direktåtkomst mellan Försäkringskassan och den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag

Förslag: Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag får ha direktåtkomst till uppgifter i Försäkringskassans verksamhet om det behövs som underlag för beslut om och kontroll av vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag åt enskild i den verksamhet som bedrivs av kommunerna. Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter direktåtkomsten får omfatta.

Bedömning: I förordning bör tas in en bestämmelse om att en nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag, under de förutsättningar som anges i lag, får ha direktåtkomst till sådana uppgifter i socialför-

säkringsdatabasen som Försäkringskassan enligt förordningen om uppgiftsskyldighet enligt lagen om kommunalt vårdnadsbidrag ska lämna ut till nämnden.

Skälen för förslaget och bedömningen

En avvägning mellan skäl som talar för respektive emot direktåtkomst

Med direktåtkomst avses i regel att information är tillgänglig för en användare för att på egen hand söka i den och få svar på frågor, dock utan att själv kunna påverka innehållet. Direktåtkomsten kan ge användaren en möjlighet att även hämta hem informationen till sitt eget system och bearbeta den där. Direktåtkomst har traditionellt sett ansetts innebära att uppgifter lämnas ut utan att den utlämnande myndigheten eller det utlämnande organet i det enskilda fallet har kontroll över vilka uppgifter som lämnas ut, varför det från integritetsskyddssynpunkt ansetts vara av stor betydelse att särskilt reglera frågor om tillgång till uppgifterna genom direktåtkomst i registerlagstiftning.

Huruvida en myndighet bör få direktåtkomst till information som finns hos en annan myndighet måste bedömas genom en avvägning mellan de skäl som talar för en sådan åtkomst och de integritetsskäl som talar mot denna. Vid bedömningen får hänsynen till den personliga integriteten vägas mot bl.a. behovet av ökad effektivitet hos myndigheterna, möjligheten att kunna ge bättre service till den enskilde och intresset av att trygghetssystemen inte undergrävs av felaktiga utbetalningar. I sammanhanget är också av betydelse vilka uppgifter som ska omfattas av en eventuell direktåtkomst och hur integritetskänsliga dessa uppgifter är.

Arbetsgruppen gör, vid avvägningen mellan de allmänintressen som talar för det utökade informationsutbyte som nu är aktuellt och de integritetsskäl som talar däremot, den bedömningen att informationsutbytet går att förena med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den personliga integriteten.

Nu aktuellt informationsutbyte avses bygga på en författningsreglerad uppgiftsskyldighet för utlämnande myndighet. Någon sekretessprövning ska därmed inte göras vid utlämnande av uppgifterna. Vad utlämnande myndighet i stället ska pröva är vilka uppgifter som omfattas av det författningsreglerade informationsutbytet. Vid rutinmässigt uppgiftslämnande genom direktåtkomst görs denna prövning i samband med att den elektroniska förbindelsen upprättas. Någon ytterligare prövning sker inte i det enskilda ärendet. Det kan därför hävdas att direktåtkomsten innebär att utlämnaren inte har möjlighet att i det enskilda ärendet kontrollera vilka uppgifter som lämnas ut. I enlighet med vad som angavs i

prop. 2000/01:129 s. 79, jfr bet. 2001/02:KU3 s. 30 ff, är detta emellertid ett argument som kan användas såväl mot direktåtkomst som mot andra former av elektroniskt uppgiftsutlämnande. Prövningen av vilka uppgifter som kan eller ska lämnas ut görs nämligen även vid andra former av rutinmässigt uppgiftslämnande på elektronisk väg på förhand, dvs. i anslutning till att den elektroniska förbindelsen upprättas. Inte heller i dessa fall sker någon ytterligare prövning i det enskilda ärendet.

När det gäller argumentet om utlämnarens bristande kontroll över vilka uppgifter som lämnas ut i det enskilda ärendet görs den bedömningen att argumentet, eftersom det inte har varit ett vägande skäl mot att uppgifter lämnas ut elektroniskt i annan form än genom direktåtkomst, inte heller är ett vägande skäl mot att utlämnande får ske genom direktåtkomst.

Direktåtkomst bör medges nämnderna till uppgifter hos Försäkringskassan

Mot bakgrund av ovanstående överväganden görs den bedömningen att direktåtkomst kan medges beträffande informationsutbytet mellan Försäkringskassan och den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag. Direktåtkomsten innebär dock inte att samtliga anställda hos den mottagande myndigheten ska ha tillgång till uppgifterna.

Hos myndigheten måste åtgärder vidtas som förhindrar missbruk. Det kan t.ex. innebära att åtkomsten till uppgifter är begränsad till olika behörighetsnivåer och därmed att enbart vissa personer vid en mottagande myndighet har tillgång till uppgifterna. Direktåtkomsten förutsätter också att uppgifter kan överföras på ett tekniskt säkert sätt. Det handlar t.ex. om att de system som används för direktåtkomst ska ha skydd mot obehöriga intrång och andra yttre säkerhetsrisker. Vidare är det fråga om sådana förhållanden som att uppgifter lämnas ut först efter säker identifiering av användaren och att uppgifter med hänsyn till deras känslighet kan behöva skyddas genom exempelvis kryptering.

Utformning av bestämmelsen om direktåtkomst

Med dagens teknik kan man utforma system som innebär att det vid direktåtkomst är möjligt att söka på uppgifter om en viss person hos utlämnande myndighet enbart om den mottagande myndigheten har ett ärende avseende denna person. Denna typ av teknisk begränsning används bl.a. av Försäkringskassan vid det elektroniska informationsutbyte som redan finns med arbetslöshetskassorna.

Varje kommun avgör vilken nämnd som ska handlägga ärenden om vårdnadsbidrag. Det kan således i vissa kommuner komma att bli social-

nämnden som handlägger dessa frågor. I dag saknas i ett sådant fall tekniska system som kan styra direktåtkomsten enbart till uppgifter som behövs i ett enskilt ärende. Det innebär att tjänstemännen i enskilda kommuner kommer att ha tillgång inte enbart till uppgifter rörande de personer som är aktuella i ett ärende, utan även rörande befolkningen i övrigt. Det kan ifrågasättas om den breda allmänhet som aldrig kommer i kontakt med nämnden ska tvingas acceptera att tjänstemännen där har tillgång till deras uppgifter. Loggning och uppföljning kan aldrig till fullo ersätta system med inbyggda tekniska hinder. En avsaknad av tekniska hinder ställer stora krav på de anställda inom kommunerna, och alla kommuner har – med hänsyn till deras varierande storlek och resurser – inte samma möjlighet att i dessa frågor upprätthålla en tillfredsställande kompetens hos sina anställda. Direktåtkomst för nämnderna är förenlig med kraven på skydd för den personliga integriteten endast under förutsättning att tjänstemännens åtkomst till personuppgifter begränsas till att motsvara aktuella ärenden genom olika tekniska åtgärder.

Av 31 § personuppgiftslagen följer att den personuppgiftsansvarige ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Detta innebär att det bör finnas rutiner för tilldelning och kontroll av behörigheter. Det följer således redan av personuppgiftslagen att det hos nämnderna bör finnas rutiner och kontroller som medför att det endast är de som behöver använda sig av direktåtkomst för att utföra sina arbetsuppgifter, dvs. handläggarna, som faktiskt utnyttjar sådan åtkomst.

Det kan emellertid konstateras att frågan om direktåtkomst för nämnderna i flera avseenden kan skilja sig från frågan om direktåtkomst för andra myndigheter. Om inte tekniska spärrar införs kan direktåtkomst för nämnderna innebära att handläggarna får teknisk tillgång till uppgifter om hela landets innevånare och inte enbart till uppgifter om dem som är aktuella hos nämnden i respektive kommun. Det ligger i och för sig i sakens natur att den tekniska åtkomsten till uppgifter vid direktåtkomst är vidare än de uppgifter som faktiskt behövs i den mottagande myndighetens verksamhet. Det kan dock konstateras att nämndernas verksamhet, till skillnad från flertalet andra myndigheters, är geografiskt avgränsad samt att nämnderna inte tidigare har författningsreglerad tillgång till uppgifter genom direktåtkomst. Antalet kommuner är dessutom stort.

Det ska vidare betonas att innebörden av en bestämmelse som tillåter direktåtkomst inte är att en myndighet har en ovillkorlig rätt att få ut uppgifter genom direktåtkomst, utan i stället att den myndighet som innehar informationen har en rätt att medge sådan åtkomst. Den utläm-

nande myndigheten har ett principiellt ansvar att förvissa sig om att den myndighet som beviljas direktåtkomst vidtar de åtgärder som bedöms vara nödvändiga från säkerhetssynpunkt. Det kan noteras att det finns exempel på författningsbestämmelser som anger att en myndighet inte får medge andra direktåtkomst innan den har försäkrat sig om att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett sätt som är tillfredsställande ur integritetssynpunkt (se t.ex. 4 kap. 4 § förordningen [2001:650] om vägtrafikregister).

Mot denna bakgrund bör det i de författningsbestämmelser som medger nämnderna direktåtkomst anges att sådan åtkomst får medges först sedan Försäkringskassan har försäkrat sig om att handläggare hos nämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

Det bör särskilt påpekas att det inte är rimligt att uppställa krav på att Försäkringskassan själv ska vidta kontroller av landets alla nämnder. Någon skyldighet att genomföra faktiska kontroller avses inte heller med förslaget. Enligt författningsförslaget ska myndigheten ”försäkra sig om” att handläggare hos nämnderna endast kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden. Det torde vara tillfyllest att man inhämtar en försäkran från den mottagande myndigheten (nämnden) om att de krav som ställts är uppfyllda. Ett sådant inhämtande torde inte fördyra införandet av direktåtkomsten. Möjligen kan vissa mindre förseningar uppstå, men dessa måste, med beaktande av den avvägning som måste göras mellan de skäl som talar för direktåtkomst och skyddet för den personliga integriteten, anses vara acceptabla.

Det bör dock framhållas att det åligger kommunen att se till att en handläggare vid den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag, vid inhämtande av uppgifter endast kan få tillgång till uppgifter rörande de personer som ansökt om vårdnadsbidrag.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter

Regeringen kan med stöd av sin restkompetens meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som omfattas av direktåtkomsten (jfr prop. 2000/01:129 s. 131 f). En informationsregel om regeringens rätt att meddela ytterligare föreskrifter föreslås tas in i lagtexten.

I förordningen om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration bör närmare regleras vilka uppgifter som direktåtkomsten får omfatta. I enlighet med den reglering som föreslås

för Försäkringskassans uppgiftsskyldighet mot socialnämnden (se prop. 2007/08:160 s. 155 f), bör detta ske genom en hänvisning till förordningen om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt lagen om kommunalt vårdnadsbidrag.

Särskilt om arbetslöshetskassorna

De skäl som anförts för att nämnderna ska få direktåtkomst till uppgifter hos Försäkringskassan är relevanta även i förhållande till arbetslöshetskassorna. Det är eftersträvansvärt att nämnderna får direktåtkomst till uppgifter hos arbetslöshetskassorna. Till följd av att arbetslöshetskassorna saknar särskild registerförfattning kan emellertid något förslag om direktåtkomst inte lämnas.

3.3 Informationsöverföring från arbetslöshetskassorna till nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag

Förslag: Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag har rätt att ta del av uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild hos arbetslöshetskassorna. Om det finns skäl för det ska en arbetslöshetskassa på eget initiativ lämna dessa uppgifter till den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag.

Bedömning: I en ny förordning om uppgiftsskyldighet enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag införs en bestämmelse om att den nämnd som beslutar om vårdnadsbidrag har rätt att hos en arbetslöshetskassa ta del av följande uppgifter om enskilda:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en ansökan om utbetalning av arbetslöshetsersättning har lämnats in,
3. att arbetslöshetsersättning har betalats ut eller ska betalas ut,
4. vilken tidsperiod utbetalning enligt 3 avser, och
5. datum för utbetalning av arbetslöshetsersättning.

Skälen för förslaget och bedömningen

Det finns för närvarande inget elektroniskt informationsutbyte mellan arbetslöshetskassorna och socialnämnden i ärenden om ekonomiskt bistånd – ej heller mot annan kommunal nämnd. I stället inhämtar socialnämnderna uppgifter manuellt från arbetslöshetskassorna via telefon eller telefax. Bakgrunden till detta är delvis att varje arbetslöshetskassa har sin databas. Ett effektivt elektroniskt informationsutbyte mellan kommunal nämnd och arbetslöshetskassor förut-

sätter därför att nämnden i det enskilda fallet vet vilken arbetslöshetskassa som kan lämna närmare uppgifter om en viss person.

Regeringen har i prop. 2007/08:160 *Utökat elektroniskt informationsutbyte*, lämnat förslag om en författningsreglerad uppgiftsskyldighet för bl.a. arbetslöshetskassorna gentemot socialnämnderna. Där föreslås som angivits ovan (avsnitt 3.1 och 3.2) att informationsutbytet huvudsakligen ska ske genom s.k. direktåtkomst. Detta gäller dock inte när arbetslöshetskassorna är den utlämnande myndigheten.

Vårdnadsbidrag får inte lämnas till en vårdnadshavare som för samma kalendermånad eller del därav får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Detta ligger i linje med regeringens ambition att effektivisera arbetsmarknadspolitiken och att tydliggöra arbetslinjen. De arbetsmarknadspolitiska resurserna inriktas mot att matcha arbetssökande med lediga jobb samt bidra till att motverka utanförskap. Om vårdnadsbidrag skulle vara möjligt att få för arbetslösa skulle det sannolikt uppstå inlåsningseffekter för den enskilde som innebär ett avgörande ekonomiskt hinder för att förvärvsarbeta. Regeringen har gjort bedömningen att en möjlighet till extra inkomster i form av vårdnadsbidrag för att vårda det egna barnet riskerar att minska incitamenten till att söka jobb, se prop. 2007/08:91 Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform, avsnitt 4.6. Det skulle förstärka risken för inlåsning i arbetslöshet samt motverka det arbete regeringen bedriver med att bryta utanförskapet.

Arbetsgruppen anser därför att det är angeläget att även den kommunala nämnd som har att handlägga ärenden om vårdnadsbidrag kan få åtkomst till uppgifter från arbetslöshetskassorna. En sådan möjlighet skulle ytterligare underlätta kommunernas kontrollmöjlighet i ärenden om vårdnadsbidrag (jfr 5 § lagen om kommunalt vårdnadsbidrag). Vad gäller uppgifter om aktivitetsstöd och utvecklingsersättning utbetalas dessa stöd av Försäkringskassan (se mer i avsnitt 3.1 om informationsöverföring från Försäkringskassan till kommunerna).

De uppgifter som den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag bedöms ha behov av hos arbetslöshetskassorna är följande:

1. namn, personnummer och i förekommande fall samordningsnummer,
2. att en ansökan om utbetalning av arbetslöshetsersättning har lämnats in,
3. att arbetslöshetsersättning har betalats ut eller ska betalas ut,
4. vilken tidsperiod utbetalning enligt 3 avser, och
5. datum för utbetalning av arbetslöshetsersättning.

För att syftena med informationsutbyte, dvs. snabbare handläggning hos den mottagande myndigheten samt att åstadkomma en effektiv kontrollfunktion, ska kunna uppnås bör det vara möjligt för den utlämnande myndigheten att på eget initiativ lämna t.ex. uppdaterade uppgifter utan att den mottagande myndigheten ska behöva be om det. Bestämmelserna om kommunernas rätt att ta del av vissa angivna typer av uppgifter bör därför kompletteras med bestämmelser om en skyldighet för ifrågakarande arbetslöshetskassa att på eget initiativ lämna de angivna uppgifterna till kommunerna när det finns skäl till det.

Angående skälen för informationsutlämnande på eget initiativ gäller samma skäl som angivits ovan för Försäkringskassan, se avsnitt 3.1 om informationsöverföring från Försäkringskassan till nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag, s. 16 ff.

3.4 Informationsöverföring mellan kommunala nämnder om uppgift om introduktionsersättning

Förslag: Den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag har rätt att ta del av uppgift hos kommunen om ersättning enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar betalas ut till enskild.

Skälen för förslaget: En kommun har rätt att inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet bevilja introduktionsersättning, enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Beloppets storlek och andra riktlinjer om introduktionsersättningen bestämmer kommunerna själva om. Flertalet kommuner har emellertid valt samma princip och nivå på introduktionsersättningen som för ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) enligt socialtjänstlagen (2001:453). Bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen är avsett att vara det sista skydds nätet för den enskilde. Eftersom i princip varje inkomstökning, oavsett källa, ska räknas med vid en prövning av rätten till bistånd bör också vårdnadsbidraget räknas in vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Men det finns kommuner som valt att vara mer flexibla när det gäller introduktionsersättningen. En kommun kan bestämma en ersättningsnivå som är högre än försörjningsstödet, exempelvis 7 000 kronor i månaden, när en person aktivt deltar i och följer ett individuellt introduktionsprogram som personen och kommunen tillsammans kommit överens om. Kommunen kan också ha valt en modell för introduktionsersättningen där beloppet inte räknas av mot andra inkomster som normalt påverkar nivån på försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen.

Utgångspunkten för introduktionsersättningen är att det är en ersättning till nyanlända invandrare när de följer en upprättad introduktionsplan. Regeringen har ansett att det vore olyckligt om vårdnadsbidrag till dessa grupper skulle skapa inlåsnings effekter så att de som redan står långt ifrån arbetsmarknaden hamnar ännu längre bort. En möjlighet till extra inkomster för att vårda egna barn skulle kunna minska incitamenten till att följa introduktionsplanen, som bl.a. innebär sfi-studier, arbetspraktik och samhällsinformation, eller att aktivt söka jobb.

Eftersom inte vårdnadsbidrag kan lämnas till en vårdnadshavare som får introduktionsersättning bör även frågan om och ett utlämnande av uppgifter från kommunen till den nämnd som handlägger vårdnadsbidragsärenden regleras. En lagändring föreslås för att möjliggöra ett fungerande informationsutbyte. Syftet med en sådan reglering är att reducera felaktiga utbetalningar av vårdnadsbidrag.

3.5 Sekretess i ärenden om vårdnadsbidrag

Förslag: En bestämmelse införs i sekretesslagen av innebörd att sekretess gäller i ärende om vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs. I fråga om uppgift i allmän handling ska sekretessen gälla i högst femtio år.

Skälen för förslaget

Vilket sekretesskydd gäller för de utlämnade uppgifterna?

En förutsättning för att Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna och den kommunala nämnd som handlägger ersättning om introduktionsersättning ska kunna lämna ut uppgifter till den kommunala nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag är att uppgifterna omfattas av ett tillfredsställande sekretesskydd även efter utlämnandet.

Hos Försäkringskassan gäller enligt 7 kap. 7 § sekretesslagen sekretess i ärende enligt bl.a. lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbetsskadeförsäkring eller handikappersättning och vårdbidrag eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdsersättning eller ersättning för sjukgymnastik, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Under begreppet personliga förhållanden kan falla även uppgift om en enskilds ekonomi (prop. 1979/80:2, Del A, s.

84). Enligt förarbetena torde det dock mera sällan kunna hävdas att det medför men för den enskilde att lämna ut uppgifter om hans eller hennes ekonomi. Eftersom sekretessen gäller med ett rakt skaderekvisit är det vid prövningen avgörande om uppgiften som sådan är av den arten att ett utlämnande typiskt sett kan vara ägnat att medföra skada för det intresse som ska skyddas genom bestämmelsen. Av förarbetena framgår att när det gäller t.ex. uppgifter om enskildas sjukskrivningsperioder torde man som regel ha skäl att anta att det är en sådan risk förenad med ett utlämnande att sekretess ska iakttas (aa. s. 190). Sekretess gäller även för beslut i socialförsäkringsärenden. Det avgörande skälet härtill är att det finns ett behov av sekretess för uppgifter om enskildas sjukperioder (prop. 1973:188 s. 11).

För arbetslöshetskassorna gäller enligt 7 kap. 10 § andra stycket sekretesslagen sekretess i ärende om arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Begreppet personliga förhållanden har ansetts omfatta även ekonomiska förhållanden. Sekretessen gäller med ett rakt skaderekvisit. Beträffande uppgifter om t.ex. en persons ekonomi, arbetslöshetsperioder eller fackföreningstillhörighet torde det enligt förarbetena i regel finnas skäl att anta att det är en sådan risk förenad med ett utlämnande att sekretess gäller för uppgiften (prop. 2000/01:129 s. 85). Exempelvis kan det innebära men för den enskilde om sådana uppgifter lämnas ut till en arbetsgivare som överväger att anställa personen i fråga. Uppgifter om medlemskap i eller anslutning till en arbetslöshetskassa torde däremot inte vara sådana uppgifter som det typiskt sett finns anledning anta kan innebära men för den enskilde om de lämnas ut (aa. s. 52 och 85). Sekretessen gäller även för uppgifter i beslut i ärenden.

Hos den nämnd som handlägger ärenden om introduktionsersättning gäller sekretess enligt 7 kap. 4 § sekretesslagen för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men.

Hos den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag omfattas uppgifterna för närvarande inte av något sekretesskydd och är således offentliga.

Sekretess i ärende om vårdnadsbidrag bör införas

Ett antal av de uppgifter som nämnden nu föreslås få tillgång till är, eller kan i det enskilda fallet vara, av integritetskänslig karaktär. T.ex. föreslås

nämnden från Försäkringskassan få uppgift om vilken ersättning som har beviljats och under vilken tidsperiod denna har utgetts, samt från arbetslöshetskassorna få uppgift om att, och under vilken tidsperiod, arbetslöshetsersättning har betalats ut. Det finns med beaktande härav behov av att införa ett sekretesskydd för ärenden om vårdnadsbidrag.

Hos den nämnd som handlägger ärenden om introduktionsersättning gäller sekretess med ett omvänt skaderekvisit. Dock gäller hos såväl Försäkringskassan som arbetslöshetskassorna sekretess med ett rakt skaderekvisit. Arbetsgruppen gör den bedömningen att en avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset medför att styrkan på sekretessen för uppgifter i ärende om vårdnadsbidrag bör vara densamma som för uppgifterna hos Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna.

Det föreslås således att sekretess ska gälla i ärende om vårdnadsbidrag för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men om uppgiften röjs.

Meddelarfriheten

Den s.k. meddelarfriheten, dvs. rätten att enligt 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att lämna uppgifter i vilket ämne som helst för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar, har vissa begränsningar. Viss tystnadsplikt som har företräde framför meddelarfriheten anges i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. I övrigt räknas de tystnadsplikter som har företräde framför meddelarfriheten upp i 16 kap. 1 § sekretesslagen.

Den tystnadsplikt som följer av 7 kap. 7 § och 7 kap. 10 § andra stycket sekretesslagen har inte företräde framför meddelarfriheten. Det anses inte att det finns anledning att göra någon annan bedömning beträffande de tystnadsplikter som följer av den nya sekretessbestämmelse som nu föreslås. Någon ändring i 16 kap. 1 § sekretesslagen föreslås därför inte.

3.6 Statistikinsamling rörande vårdnadsbidrag

Förslag: Kommuner som inför vårdnadsbidrag åläggs att halvårsvis lämna ut personuppgifter om bidraget till Statistiska centralbyrån, SCB. Regeringen meddelar föreskrifter om nämndernas uppgiftsskyldighet.

Skälen för förslaget

Lagen om vårdnadsbidrag är kompetensutvidgande för landets kommuner. Genom denna lag ges kommunen en rätt att direkt till enskild person lämna vårdnadsbidrag. Regeringen anser att behovet av att följa utvecklingen av vårdnadsbidraget är stort (se prop. 2007/08:91 avsnitt 8.2). För att ha möjlighet att följa utvecklingen av vårdnadsbidraget är det därför av stor betydelse att berörda kommuner åläggs att lämna uppgifter om bidraget till en statistikansvarig myndighet. Arbetsgruppen gör bedömningen att SCB är bäst lämpad att samla in sådan statistik.

Kommunerna har redan i dag i olika sammanhang en skyldighet att lämna statistikuppgifter till SCB och det finns för detta upparbetade rutiner och fungerande system för att föra över information. Detta torde vara till fördel om kommunerna även ska lämna statistikuppgifter om vårdnadsbidrag till SCB.

De uppgifter som kommunerna ska lämna i statistiksyfte handlar i huvudsak om inhämtande av personuppgifter som tar sikte på utbetalade månadsbelopp, under vilken tid bidraget lämnas, barnets ålder, familjekonstellation, om bidraget kombinerats med arbete eller vistelse i förskola, om det delas mellan vårdnadshavarna m.m. Även anledning till varför vårdnadsbidrag upphör eller dras in är av intresse.

Arbetsgruppen föreslår att uppgiftsskyldigheten för kommunerna ska regleras i lag och att regeringen beslutar verkställighetsföreskrifter. Enligt arbetsgruppens mening bör också bestämmelser om den sekretess som ska råda hos SCB för de inhämtade uppgifterna regleras i sekretessförordningen (1980:657).

3.7 Återkrav av vårdnadsbidrag när det lämnats som familjeförmån enligt förordning 1408/71

Förslag: Försäkringskassan ges en rätt att återkräva utbetalt vårdnadsbidrag när detta lämnats som en familjeförmån i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

Bakgrund

Regeringen har i prop. 2007/08:91 *Vårdnadsbidrag – familjepolitisk reform*, gjort bedömningen att vårdnadsbidraget är att betrakta som en

familjeförmån enligt förordning 1408/71 om tillämpningen av system för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjer flyttar inom gemenskapen. Utifrån likabehandlingsprincipen, anges i artikel 73 i förordning 1408/71 att de förmåner som betecknas som familjeförmåner ska utges till arbetstagaren och dennes familj utan krav på bosättning i det behöriga medlemslandet.

På regeringens uppdrag har Försäkringskassan och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), enats om hur ansvaret ska fördelas kring hanteringen av samordningen av vårdnadsbidraget. Utgångspunkt för förslaget har varit att Försäkringskassan är behörig institution att bedöma om förordning 1408/71 är tillämplig och sköta samordningen av familjeförmåner, och att kommunernas roll är att ansvara för bedömningen av rätten till vårdnadsbidrag enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag. Utifrån barnets bosättning har två huvudtyper av ärendesituationer identifierats där handläggningen kommer att skilja sig åt:

- När *barnet är bosatt i Sverige* kan kommunen på inkomna underlag i ärenden pröva rätten till vårdnadsbidrag för att sedan skicka det till Försäkringskassan för eventuell samordning med andra familjeförmåner.
- Då *barnet är bosatt i annat medlemsland* vidarebefordrar kommunen uppgift om att ansökan inkommit till Försäkringskassan som utreder om förordning 1408/71 är tillämplig. Därefter bedöms rätten till vårdnadsbidrag av kommunen för att sedan samordnas med de andra familjeförmånerna av Försäkringskassan.

Skälen för förslaget

Försäkringskassan har i återrapportering till Socialdepartementet identifierat flera samordningsproblem kring vårdnadsbidraget, varav ett handlar om avsaknad av lagstöd för återkrav. Utifrån Försäkringskassans samordningsansvar och utbetalning av familjeförmåner enligt förordning 1408/71 finns i dag inget författningsstöd för Försäkringskassan att ställa återkrav i det fall vårdnadsbidrag har lämnats felaktigt. För att lösa denna fråga och åtgärda felaktiga utbetalningar krävs lagreglering.

När Sverige är sekundärt ansvarigt land att utbetala familjeförmåner enligt förordning 1408/71 utbetalar Försäkringskassan tilläggsbelopp (om de svenska familjeförmånerna är högre än det primärt ansvariga landets familjeförmåner). Försäkringskassan fattar då beslut om tilläggsutbetalning utifrån vilka förmåner som är aktuella i ärendet, där kommunens beslut om rätt till vårdnadsbidrag kan vara en av familjeförmånerna.

När barnet är bosatt utomlands och Sverige är primärt ansvarigt land är det också Försäkringskassan som, utifrån kommunens bedömning om

rätten till vårdnadsbidrag, gör utbetalningen enligt artikel 73 i förordning 1408/71.

Försäkringskassan ansvarar inte för tillämpningen av lagen om kommunalt vårdnadsbidrag men betalar ut tilläggsbelopp i form av familjeförmåner som behörig institution enligt förordning 1408/71. Två beslut fattas i ärendet, ett om rätten till vårdnadsbidrag av kommunen och ett om rätten till tilläggsbelopp av Försäkringskassan. Försäkringskassan som har fattat det förmånsövergripande beslutet om rätten till tilläggsbelopp måste ha stöd i nationell lagstiftning för att kunna återkräva felaktig utbetalning men kan inte åberopa nuvarande 11 § i lagen om kommunalt vårdnadsbidrag. Följaktligen kan Försäkringskassan endast hålla inne utbetalningen av vårdnadsbidrag som familjeförmån, då förhållandena för rätt till tilläggsbelopp ändrats, och informera kommunen om förändringarna och vilket belopp som utbetalats felaktigt.

Kommunerna har dock svårt att agera i ett sådant återkravsärende då det senaste beslutet är fattat av Försäkringskassan. Det är då inte möjligt för kommunen att återkräva en förmån eftersom Försäkringskassan både fattat beslutet om tilläggsbelopp och verkställt beslutet, dvs. betalat ut ersättningen. Följaktligen kommer inget återkrav att kunna ställas i ett sådant ärende. Ett möjligt sätt att komma till rätta med situationen är ett tillägg i 11 § lagen om kommunalt vårdnadsbidrag där även Försäkringskassan ges rätt att återkräva felaktigt lämnade vårdnadsbidrag när det har lämnats som familjeförmån enligt förordning 1408/71.

4. Konsekvenser

4.1 Konsekvenser för administrationen

Sammantaget innebär förslagen att kontrollen stärks och att de felaktiga utbetalningarna från de kommunala nämnder som beslutar om vårdnadsbidrag kan reduceras. Det är dock svårt att göra någon beloppsmässig bedömning. Särskilt är det den elektroniska tillgången till information genom direktåtkomst som kan förenkla kommunernas handläggning.

Förslagen kan även antas ha en brottspreventiv effekt. Vetskapen om att de uppgifter som lämnas i ett ärende kommer att kontrolleras mot andra myndigheter kan förväntas ha en avhållande effekt på enskilda när det gäller att lämna felaktiga uppgifter. Dessutom kan även antalet tillfällen till brott förväntas minska genom att kommunerna ges bättre möjligheter till att kontrollera lämnade uppgifter.

Effektiviteten på de nämnder som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag kommer att förbättras genom förslagen. Tidskrävande brev- och telefaxhantering med åtföljande portokostnader kan ersättas med elektronisk hantering. Inhämtande av uppgifter per telefon kan ersättas med omedelbar tillgång till uppgifter genom direktåtkomst. Direktåtkomsten kan också frigöra arbetstid till mer kvalificerade arbetsuppgifter samt att förutsättningar finns för att betala ut vårdnadsbidraget snabbare. De enskilda kommer i en mindre omfattning själva behöva styrka att de inte uppbär ersättningar från de trygghetssystem som vårdnadsbidraget inte kan kombineras med. Allt detta gör att kommunernas service kommer att förbättras.

4.2 Ekonomiska konsekvenser

Försäkringskassan har kostnader för systemutveckling m.m. av den planerade online-lösningen som kan medge direktåtkomst. Dessa kostnader har Försäkringskassan oavsett om även den nämnd som handlägger vårdnadsbidrag får åtkomst till den planerade online-lösningen som ska byggas. Den totala effektivitetsvinsten för informationsutbyte mellan olika myndigheter uppväger dock dessa kostnader mer än väl. I prop. 2007/08:160 *Utökat elektroniskt informationsutbyte* har bedömningen gjorts att kostnaderna för myndigheterna får finansieras inom ram. Då förslagen i innevarande promemoria är av mindre omfattning torde denna bedömning även gälla här.

Flertalet kommuner har med anledning av prop. 2007/08:160 ansett att de bör kompenseras för de kostnader som förslagen medför för deras del. Regeringen har dock ansett att det inte är befogat att kommunerna ska bli kompenserade. Det föreslagna elektroniska informationsutbytet är enkelriktat i så motto att kommunerna inte åläggs att lämna information till andra utan deras kostnader är endast ett resultat av att de genom förslagen kan få information från andra på elektronisk väg. Genom förslagen kommer kommunerna att kunna förbättra sin kontroll och få ett bättre beslutsunderlag vilket leder till att de felaktiga utbetalningarna kommer att minska. Vidare kommer även kommunerna att kunna ha en effektiv ärendehandläggning som till viss del kan frigöra resurser från rutingörsmål och förbättra servicen till de enskilda.

Finansieringsprincipen

Vad gäller kostnader som kan uppkomma med anledning av att kommunerna åläggs att lämna ut statistikuppgifter till SCB rörande vårdnadsbidraget görs bedömningen att finansieringsprincipen inte är tillämplig.

Vårdnadsbidraget är frivilligt för kommunerna att införa, det är ingen ny obligatorisk uppgift för kommunerna och därmed är inte finansieringsprincipen tillämplig.

Kostnader för arbetslöshetskassorna

I avgörande hänseende skiljer sig dock arbetslöshetskassornas situation från kommunernas situation. Det föreslagna elektroniska informationsutbytet innebär för arbetslöshetskassornas del att de har kostnader även för att förse kommuner med information på elektronisk väg. Regeringen har dock aviserat i budgetpropositionen för 2009 att arbetslöshetskassorna kommer bli kompenserade för sina kostnader med anledning av informationsöverföringen med 6 miljoner kronor. De förslag som nu lämnas bedöms rymmas inom denna kompensation.

4.3 Konsekvenser för miljön

Det elektroniska informationsutbyte som nu föreslås mellan kommunerna, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna kan förväntas leda till färre brevfräsändelser varje år. Förslagen är därför positiva ur ett miljöhänseende eftersom pappersåtgången och antalet utskrifter minskar.

5. Författningskommentar

5.1 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

7 kap.

53 §

Paragrafen, som är ny, innebär att sekretess ska gälla i ärenden om kommunalt vårdnadsbidrag. Sekretessen ska gälla med s.k. rakt skaderekvisit, dvs. presumtionen är för att uppgifter ska lämnas ut. Sekretessen gäller alltså bara om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs. Den nya bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 3.5.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag

11 §

I ett nytt *tredje stycke* införs bestämmelser om att Försäkringskassan ska pröva frågor om återbetalning av vårdnadsbidrag när det gäller vårdnadsbidrag som Försäkringskassan betalat ut som en familjeförmån enligt rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen. Den nya bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 3.7.

15 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en uppgiftsskyldighet för Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna gentemot den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag. Uppgiftsskyldigheten innebär att det föreligger en sådan skyldighet som avses i 14 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100), dvs. följer av lag eller förordning.

Paragrafen innebär enligt *första stycket* en rätt för den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag att ta del av vissa uppgifter hos Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. Paragrafen innebär även en skyldighet för Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna att, när det finns skäl för det, på eget initiativ lämna sådana uppgifter till den kommunala nämnden. Skäl att lämna uppgifter föreligger om uppgifterna har betydelse för nämnden i ett ärende om vårdnadsbidrag. En förutsättning för att uppgiftsskyldighet ska föreligga är att Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa har kännedom om sådana omständigheter som gör att Försäkringskassan eller arbetslöshetskassan har grund för att anse att det föreligger skäl att lämna sådana uppgifter när det framkommer ny information i ett ärende där nämnden tidigare har begärt att få ta del av uppgifter.

Regeringen meddelar enligt *andra stycket* ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut.

Paragrafen behandlas närmare i avsnitten 3.1 och 3.3.

16 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en uppgiftsskyldighet för kommunen gentemot den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag. Med kommunen avses den kommunala nämnd som handlägger ärenden om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Uppgiftsskyldigheten gäller endast uppgift om ersättning betalas ut

enligt lagen (1992:1068) om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar till en person som har ett ärende om vårdnadsbidrag hos nämnden som handlägger sådana ärenden.

17 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en uppgiftsskyldighet för den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag att lämna personuppgifter till Statistiska centralbyrån (SCB). Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas till SCB meddelas av regeringen.

5.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

8 §

Bestämmelsen i *första stycket punkt 5* innebär att de sekundära ändamål för vilka Försäkringskassan får behandla personuppgifter kompletteras. Bestämmelsen innebär att Försäkringskassan tillåts behandla personuppgifter för att den nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag ska kunna få del av de uppgifter som Försäkringskassan får lämna ut. Genom bestämmelsen tillåts Försäkringskassan även behandla uppgifter som behövs för angivna ändamål i ärenden enligt 11 och 12 §§ lagen om kommunalt vårdnadsbidrag.

20 b §

Paragrafen är ny. Den nya regleringen i första stycket innebär att en nämnd som handlägger ärenden om vårdnadsbidrag får ha direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen i den utsträckning det behövs för det ändamål som anges i 8 § första stycket femte punkten. En nämnd får ha direktåtkomst först sedan Försäkringskassan har försäkrat sig om att handläggare hos nämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden. Härmed avses att handläggarna rent tekniskt inte ska ha möjlighet att söka på andra personer än sådana som är aktuella i ett ärende hos den aktuella nämnden. Det är tillfyllest att Försäkringskassan från den mottagande nämnden inhämtar en försäkran om att dessa krav är uppfyllda.

Regeringen meddelar enligt *andra stycket* ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter direktåtkomst enligt första stycket får omfatta.